

ner omkring i husen eller gårdarna, i slinkärenden, för att sqvallra, o. s. v.

RÄNNLA, v. a. 1. Se *Reffa*.

RÄNNSKITA, f. 1. (låg ord) Stark utsof.

RÄNNSNARA, f. 1. Snara med löpknut.

RÄNNSPEL, n. 3. Ett slags borrh.

RÄNNSTEN, m. 2. Ränna, formad genom stenläggning, för aflopp af vatten, t. ex. på sidorna af en gata.

RÄNNSTENSUNGE, m. 2. pl. — *ungar*. (fam.)

Öknamn på barn af den fattigare folkklassen i städer.

RÄNNTRÅ, n. 4. Se *Varpa*, f.

RÄNSA, m. fl., se *Rensa*, &c.

RÄNSEL, se *Rensel*.

RÄNTA, f. 1. I. Inellvorna af ett slagadt kreatur jemte hufvud och fötter.

RÄNTA, f. 1. II. (fr. *Rente*, af *Rendre*, gifva i afkastning, ifrån lat. *Reddere*) 1) Afkastningen af en utlånt penningssumma på viss gifven tid, efter visst för hundralet. *Låna ut penningar på r.*, mot viss årlig afgift för hundralet. *Sätta på r.*, se *Förränta*. *En skuldsedel som löper med r.*, för hvars belopp erlägges ränta. *R. på r.*, säges, då hvarje års ränta lägges till kapitalet, och följande års ränta beräknas för den sålunda tillökta kapitalsumman. *Taga r. på r.*, på detta sätt räkna sig räntan tillgodo af en penningssumma. *Lefva af sina räntor*, på ränteafkastningen af utlånta penningar. — 2) Se *Jordränta*. *Köpa ett hemman för 6 års r.* *Ordinarie r.*, skatt till kronan, som utgöres af jorden, bestående uti en mängd persedlar af ortens produkter, hvilka tid efter annan blifvit hemmanen påförda. [Ränta.]

RÄNTA, v. a. 1. III. Gifva, afkasta i ränta. *Huru mycket r-r hemmanet?*

RÄNTEGIFVARE, m. 3. En, som är skyldig att erlägga ränta för penningar eller jord. [Rent —]

RÄNTEKAMMARE, m. 2. pl. — *kamrar*. *Kongl. R-n*, den afdelning af statskontoret, dit statens inkomster omedelbarligen ingå.

RÄNTEKONTRAKT, -- känträckt, n. 3. o. 3. Kontrakt emellan ägaren af jord och den, åt hvilken jorden upplåtes till besittning, angående deraf utgörande ränta. [— kontrakt.]

RÄNTEPERSEDEL, -- pärsséd'l, m. 2. pl. — *sedlar*. *R-dlar* kallas de olika slag af varor, som enligt gammal skattläggning utgå af jorden såsom grundskatt eller ränta till kronan.

RÄNTERI, -- ri', n. 3. Se *Landträneri*.

RÄNTERÄKNING, f. 2. 1) Det slags räkningssätt, med hvars tillhjälp räntan uträknas å kapital för olika tid. — 2) Uträkning, som göres efter detta räkningssätt. — 3) Förteckning på särskilda ränteposter, hopsplagna till en slutsumma.

RÄNTETAGARE, m. 3. Den, som äger att uppbära ränta för penningar eller jord.

RÄNTMÄSTARE, m. 3. Se *Landträntmästare*.

RÄSON, m. fl., se *Reson*, &c.

RÄT, a. 2. neutr. *rätt*. (lat. *Rectus*) Som fortgår oobrutet i samma riktning, utan att avvika åt höger eller venster. *R. väg*. *Rätt streck*. *R-a gator*. *R linie*, som ligger jemt emellan sina yttersta punkter. *R vinkel*, som håller 90 grader eller en fjerdedel af en cirkel. (Fig. fam.) *R och slät*, helt enkelt.

RÄTA, v. a. 1. Göra rät. *R. upp*, rätta något med riktning uppåt. *R. upp sig*, rätta kroppen uppåt. *R. út*, gifva ett krogigt föremål rät sträckning, t. ex.: *R. ut benen*. — *Rätande*, n. 4.

RÄTA, f. 1. Se *Rättsida*.

RÄTHET, f. 3. Egenskapen att vara rät.

RÄTKLUFVEN, a. 2. Klufven i rät riktning. *R. ved*.

RÄTLINIG, a. a. Omgifven af rätta linier. *R. figur*. — *Rätlinighet*, f. 3. — *Rätlinigt*, adv.

RÄTSIDA, f. 2. Den sidan af en sak, som brukas utåt värd, såsom varande bättre, tjenligare, starkare, vackrare, än den motsatta (Afvisgsidan).

RÄTT, a. 1. I. (lat. *Rectus*) 1) Riktig. *R-a vägen*. *R-a kusiner*. — 2) Befogad, vederbörlig, tillbörlig, behörig, laglig. *R-er man*. *R. ägare*, *arfvinge*. — 3) Passande, tjenlig, lämplig. *Der är r-a stället för målningen*. *R-a tiden är nu inne*. *Komma i r-an tid*. — 4) Sann, sannskildig, rättskaffens, verklig. *R-a mening*.

R-a orsaken. *Hans r-a namn*. *En r. kristen*. (Ironiskt) *Han är just r-a tröstaren*, hans tröst är ej mycket värd. (Substantivt) *Han är just den r-e*, ingen är mindre än han duglig dertill. *Han har råkat den r-a*, har funnit sin man. — 5) Öfverensstämmande med naturlig rätt, lag och religion. *En r. vandel*. Brukas mest i neutrum med åtföljande infinitiv, t. ex.: *Det är r. att så handla*. *Det vore icke r. af dig att göra det*. — 6) Rättvis, billig. Endast i neutrum. *Det vore icke mer än r.*, om han blefve plikt-fälld. *Det är r. åt honom*, han förtjenar det, det är ett förtjent straff, en rättvis tuktan för honom. — 7) Substantivt brukas ordet i följande uttryck: *Få, taga r. på, få, taga reda på* (se *Reda*). *Till r-a* (gammal böjd kasus), betecknar återfinnandet, återfäendet af något, t. ex.: *Komma till r-a*, blifva återfunnen. *Komma till r-a med någon*, komma sams med, kunna leda, styra någon. *Komma till r-a med något*, kunna verkställa, utföra, genomdrifva, taga reda på, utreda, förklara något. *Hjelpa någon till r-a*, hjälpa någon, så att han åter kommer sig före, i ordning, o. s. v. *Hjelpa något till r-a*, se *Tillrättaställa*. *Ställa, skaffa, visa till r-a*, se *Tillrättaställa*, *Tillrättaskaffa*, *Tillrättavisa*. *Föra till r-a*, återföra på rätt väg; (fig.) åter leda till det rätta, åter förhjelpa i ordning. *Lägga, sätta till r-a*, lägga, sätta något så, att det åter kommer i ordning, sitter rätt. — *Rätt*, s. n. sing. indef. 1) Hvad som öfverensstämmer med sanningen, med det riktiga. *Hafva r. i sitt påstående*. *Jag må hafva r. eller orätt*. *Han har r. i det*. *Ge en r.*, medgifva, att någon har rätt. — 2) Hvad som öfverensstämmer med förnuftets bud och sedlighetslagen; det sedligt sanna. För denna hem. brukas äfven i bestämd form: *Det rätta*. *Rätt och orätt*. *Göra rätt*. *Göra det r-a*. *Gör rätt och räds för ingen*. *Han har rätt i att neka*, det är rätt af honom att neka.

RÄTT, adv. II. (af *Rät*) Kompar. *Rätare*; superl. *Rätast*. I rät riktning, rakt. *Vägen, alléen går r. åt söder*. *Hafva vinden r. emot sig*. *R. fram*, se *Fram*. *R. i'n, ned, upp*. *R. under, öfver*, midt under, öfver. *R. upp- eller nedstigande slöglinie*, slägtskap, nedstigande från far till son o. s. v., eller uppstigande från son till far o. s. v. *R. och slätt*, helt enkelt.

RÄTT, adv. III. (af *Rätt*) 1) Riktigt. *Gå r. Sätta, ställa, lägga något r.* *Skära, klippa till r.* *Stöta, hugga, sticka r.* *R. uttala ett ord*. *Mitt ur går ej r.* *R. värdera*. *Jag visste ej r.*, hvad jag skulle göra. *Om jag minnes r.* — 2) I öfverensstämmelse med det rätta. *Handla r.* — 3) Rättvist. *Döma r.* —